

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa G. D. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. przeciwko P.-B. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. z udziałem interwenientów ubocznych A. R. i E. H. Spółki Akcyjnej o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 maja 2013 r.,
zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 października 2012 r.,

oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach orzeczeniu kończącemu postępowanie w instancji.

Uzasadnienie

Pozwana P.-B. Sp. z o.o. wniosła zażalenie na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 26 października 2012 r. uchylający wyrok Sądu Okręgowego z dnia 22 marca 2012 r. Sąd Okręgowy oddalił powództwo G. D. Sp. z o.o. o zasądzenie od pozwanej kwoty 139 039,50 zł tytułem odszkodowania za szkodę jaką poniosła w wyniku pożaru hali wynajętej pozwanej.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że pozwana od czerwca 2009 r. była najemcą gruntu zabudowanego budynkiem w Z., stanowiącego własność powódki. W hali produkowała drobne elementy wykończeniowe oraz magazynowała towary, które nie były łatwopalne. Pozwana ogrzewała budynek zakupioną przez siebie nagrzewnicą, spełniającą wymagania techniczne. W dniu 18 grudnia 2009 r. w hali magazynowej wybuchł pożar. Biegły uznał za jego prawdopodobną przyczynę nieszczelność instalacji doprowadzającej olej opałowy do nagrzewnicy, nie zdołał jednak stanowczo określić źródła pożaru. Jako możliwe przyczyny wymienił awarię nagrzewnicy, instalacji do odprowadzania spalin lub zwarcie w instalacji elektrycznej budynku lub urządzenia nadmuchowego. Jedyną nieprawidłowością, jaką stwierdził było to, że olej opałowy nie był przechowywany w osobnym pomieszczeniu. Sąd Okręgowy wyłączył możliwość zastosowania art. 435 k.c. i oparcia odpowiedzialności pozwanej na zasadzie ryzyka, ponieważ uznał, że przedsiębiorstwo pozwanej nie było wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody. Podniósł, że bez jednoznacznego określenia przyczyny pożaru nie można było przypisać pozwanej odpowiedzialności na zasadzie winy, nie został bowiem wykazany adekwatny związek przyczynowy pomiędzy powstaniem szkody a działaniem pozwanej. Rozpoznający apelację powódki Sąd drugiej instancji podzielił zawarte w niej zarzuty naruszenia art. 435 k.c. i art. 286 k.p.c., a także naruszenia art. 471 k.c. w zw. z art. 675 k.c. Sąd stwierdził, że szkoda powódki spowodowana została pożarem w hali wykorzystywanej przez pozwaną na cele produkcyjne z użyciem sił przyrody i mogła pozostawać w związku przyczynowym ze zdarzeniem funkcjonalnie związanym z działalnością przedsiębiorstwa. Wskazał, że Sąd Okręgowy obowiązany był wysłuchać biegłego w celu wyjaśnienia przyczyn pożaru. Zwrócił też uwagę, że roszczenie powódki może znaleźć podstawę w art. 471 k.c. w zw. z art. 675 k.c., pozwana jako najemca była bowiem zobowiązana do wydanie przedmiotu najmu po jego zakończeniu w stanie niepogorszonym

w stosunku do normalnego zużycia. Nienależyte wykonanie tego obowiązku spowodowane szkodą pożarową rodziło odpowiedzialność kontraktową najemcy na podstawie art. 471 k.c. Reasumując Sąd odwoławczy uznał roszczenie odszkodowawcze powódki za uzasadnione co do zasady, wobec czego Sąd pierwszej instancji obowiązany był do ustalenia wysokości szkody. Stosowny dowód powinien przeprowadzić z urzędu. Nie podejmując działań w kierunku ustalenia rozmiaru szkody nie rozpoznał istoty sprawy, gdyż bezzasadnie uznał, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie powódki.

W zażaleniu na uchylenie wyroku pozwana zarzuciła obrazę przepisów prawa procesowego przez naruszenie art. 382 oraz art. 316 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Zakwestionowała też dokonaną przez Sąd Apelacyjny wykładnię art. 435 k.c.

We wnioskach skarżąca domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd drugiej instancji oraz zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Wniosła również o przekazanie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego zagadnienia prawnego związanego z wykładnią art. 435 k.c.

W odpowiedzi na zażalenie powódka zażądała jego oddalenia i zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 394¹ § 1¹ k.p.c., wprowadzony do kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 233, poz. 1381), umożliwił poddanie kontroli instancyjnej prawidłowości uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Charakter tego zażalenia Sąd Najwyższy poddał analizie m.in. w postanowieniach z dnia 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013/3/41 oraz z dnia 28 listopada 2012 r., III CZ 77/12, Biul. SN 2013/1/11). Wskazał w nich, że rolą Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym - gdy przyczyną orzeczenia uchylającego było nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sporu - jest zbadanie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował przyczynę uzasadniającą skasowanie orzeczenia i czy jego merytoryczne stanowisko uprawniało do podjęcia takiej decyzji procesowej. Przedmiot badania dokonywanego na skutek zażalenia

wyznacza zakres zarzutów i powoduje, że zażalenie powinno skupiać się na zarzutach naruszenia art. 386 § 4 k.p.c. Prawdliwość stanowiska prawnego sądu drugiej instancji pozostaje poza zakresem kontroli zażaleniowej. Dokonywana ocena powinna mieć charakter formalny, skupiający się na ustanowionych w art. 386 § 4 k.p.c. przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, bez wkraczania w merytoryczne kompetencje sądu odwoławczego. Kontrola merytorycznej poprawności stanowiska sądu odwoławczego co do istoty sporu dokonywana być może jedynie przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który spełniać musi szczególne wymogi formalne oraz przesłanki decydujące o jego przyjęciu.

Skuteczne zakwestionowanie przez pozwaną uchylenia wyroku wymagało sformułowania argumentów prawnych, mających przekonać o naruszeniu przez Sąd Apelacyjny art. 386 § 4 k.p.c., a nie podważania merytorycznych podstaw orzeczenia. Skarżąca ograniczyła się do kwestionowania wykładni i zastosowania przez Sąd Apelacyjny wskazanych w zażaleniu przepisów w ramach merytorycznej oceny powództwa i apelacji, dobitnie świadczy o tym zawarty w zażaleniu wniosek o rozważenie przez Sąd Najwyższy w poszerzonym składzie zagadnień związanych z wykładnią art. 435 k.c. Podniesione zarzuty naruszenia prawa materialnego i procesowego, jako niedopuszczalne w ramach tego zażalenia, nie mogą być poddawane ocenie przez Sąd Najwyższy.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

Koszty postępowania zażaleniowego podlegają rozliczeniu na zasadach określonych w art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 394 § 3, art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.